

STŘEDOČESKÁ DÁLNIČE D3: JEŠTĚ NENÍ ROZHODNUTO!

právní rádce k aktuální situaci pro vlastníky, obce, spolky a veřejnost

Michal Bernard (AK Dohnal & Bernard), Roman Andres (Alternativa středočeské D3), aktualizace 19.5. 2019

V JAKÉ FÁZI PŘÍPRAVY SE AKTUÁLNĚ NACHÁZÍ STŘEDOČESKÁ D3

Ve věci SD3 je vydáno stanovisko EIA (Ministerstvo životního prostředí, únor 2012) spolu s následným prodloužením stanoviska EIA a závazným stanoviskem EIA (oboje MŽP, 2017) a aktualizace Zásad územního rozvoje Středočeského kraje, tzv. „AZUR“ č. 1 (zastupitelstvo Středočeského kraje, účinnost srpen 2015). AZUR byly napadeny žalobou u správních soudů, nyní se řízení nachází u Nejvyššího správního soudu, jehož verdikt by mohl padnout do konce roku 2019. Na stavebním úřadě MU Benešov u Prahy byly na podzim 2018 podány žádosti o vydání územního rozhodnutí na umístění jednotlivých úseků SD3, včetně Václavické spojky a Týneckého přivaděče. Řízení jsou v tuto chvíli přerušena (aktuálně do konce srpna 2019), neboť investor nedodal veškeré podklady pro vydání rozhodnutí. Rozhodnutí o umístění stavby musí být v souladu s územně plánovací dokumentací. V případě, že by došlo ke zrušení vymezeného koridoru SD3 v AZUR, či pozbylo platnosti stanovisko EIA, nemůže být rozhodnutí o umístění stavby (dále jen „ÚR“) vydáno. Dokumentace pro územní rozhodnutí zřejmě není zcela v souladu se stavbou SD3, jak byla posouzena v procesu EIA, lze očekávat vedení zjišťovacího řízení min. v některých úsecích.

JACÍ HRÁČI V KAUZE STŘEDOČESKÉ D3 VYSTUPUJÍ

- **Ředitelství silnic a dálnic ČR (ŘSD)** bude žadatelem o vydání ÚR. Ve smyslu stavebního zákona (zákon č. 183/2006 Sb.) se tedy jedná o stavebníka.
- **Ministerstvo dopravy** je zřizovatelem ŘSD. Oficiálně v územním řízení (viz dále) nebude vystupovat, jeho pracovníci však úkolují ŘSD.
- **Obce** dotčené stavbou SD3 budou účastníky územního řízení. Mohou v něm uplatňovat své připomínky a požadavky, se stavbou souhlasit nebo ji odmítnout. V případě neakceptace stanoviska obce v územním řízení ze strany ŘSD je na místě vymáhat jeho uplatnění odvoláním a následně soudní cestou.
- **Vlastníci pozemků v trase dálnice a vlastníci nejen bezprostředně sousedících pozemků** (soukromí vlastníci i právnické osoby) budou účastníky řízení. V zájmu posílení připomínek vlastníků a jejich vlivu doporučujeme vlastníkům včas kontaktovat iniciativu Alternativa středočeské D3. V případě neakceptace stanoviska vlastníka v územním řízení ze strany ŘSD je na místě vymáhat jeho uplatnění odvoláním a následně soudní cestou.
- **Dotčené orgány státní správy** (orgány ochrany životního prostředí – příslušné odbory krajského úřadu a obecního úřadu obce s rozšířenou působností, Krajská hygienická stanice Středočeského kraje, orgán památkové péče aj.) budou v územním řízení samozřejmě vystupovat také, uplatňují tzv. závazná stanoviska.

- **Spolky** (spolky na ochranu životního prostředí, myslivecká sdružení, okrašlovací spolky a další) mohou být účastníky řízení za podmínky, že splňují podmínky § 3 písm. i) bod 2 zákona č. 100/2001 Sb. („zákon EIA“), v platném znění a jsou tzv. dotčenou veřejností (*právníká osoba soukromého práva, jejímž předmětem činnosti je podle zakladatelského právního jednání ochrana životního prostředí nebo veřejného zdraví, a jejíž hlavní činností není podnikání nebo jiná výdělečná činnost, která vznikla alespoň 3 roky před dnem zveřejnění informací o navazujícím řízení podle § 9b odst. 1, případně před dnem vydání rozhodnutí podle § 7 odst. 6, nebo kterou podporuje svými podpisy nejméně 200 osob,* anebo se stavba jinak přímo dotýká jejich vlastnických nebo jiných věcných práv. Mohou své zájmy uplatňovat rovněž prostřednictvím volených obecních zastupitelů.
- **Veřejnost** se může k územnímu řízení vyjadřovat přímo prostřednictvím připomínek (jedná se ale o výrazně slabší formu než námítka účastníka řízení). Jednotliví občané mohou svůj postoj vyjádřit prostřednictvím volených obecních zastupitelů, aktivní činnosti v relevantních spolcích a rovněž podpisem Prohlášení AD3 na stránkách Alternativy středočeské D3. V případě vedení zjišťovacího řízení EIA může k oznámenému záměru podat připomínky každý.
- **Soud** bude rozhodovat o případné žalobě proti rozhodnutí odvolacího orgánu, kterým bude zamítnuto odvolání proti rozhodnutí stavebního úřadu o umístění stavby SD3. Příslušným soudem v prvním stupni bude Krajský soud v Praze, jedná se o tzv. správní soudnictví.
- **Městský úřad Benešov**, stavební odbor dle pověření z Krajského úřadu Středočeského kraje vede řízení o umístění stavby (územní řízení).
- **Krajský úřad Středočeského kraje** bude rozhodovat o odvoláních proti případně vydanému rozhodnutí o umístění stavby, pokud bude vydáno Městským úřadem v Benešově.
- **Alternativa středočeské D3 (AD3)** sdružuje subjekty kriticky smýšlející o záměru SD3 (signatáře tzv. Prohlášení AD3), poskytuje jim technickou, právní a organizační pomoc i mediální podporu při obhajování svých připomínek a zesiluje vliv těchto subjektů v rámci vyjednávání s ŘSD. Signatáři Prohlášení AD3 jsou jednotlivci, spolky i obce, ev. další instituce. AD3 rovněž prosazuje levnější, účinnější a obce i životní prostředí méně ohrožující způsoby řešení dopravy v dotyčném území, s vyloučením dálnice.

ÚZEMNÍ ŘÍZENÍ

Nejúčinnější způsob, jak záměr středočeské D3 ovlivnit, je stát se účastníkem tohoto řízení a podávat konkrétní námítka.

Územní řízení na SD3 bude tzv. navazujícím řízením ve smyslu § 9b a násl. zákona EIA. To sebou nese určité zvláštnosti oproti klasickým řízením. Zejména:

- zveřejňuje se na úřední desce informace o zahájeném řízení, spolu s určitými náležitostmi
- jedná se o řízení s velkým počtem účastníků, tj. doručuje se prostřednictvím úřední desky
- veřejnost (= každý) může podávat připomínky (slabší forma vedle námitek přímých účastníků řízení) do 30 dnů od zveřejnění informace o zahájení řízení.

Okruh účastníků územního řízení stanoví § 85 stavebního zákona a § 9c odst. 3 zákona EIA. Účastníky jsou kromě žadatele:

- **obec**, na jejímž území má být požadovaný záměr uskutečněn.
- **vlastník pozemku nebo stavby**, na kterých má být požadovaný záměr uskutečněn, nebo ten, kdo má jiné věcné právo k tomuto pozemku nebo stavbě,
- **další osoby**, jejichž vlastnické nebo jiné věcné právo k sousedním stavbám anebo sousedním pozemkům nebo stavbám na nich může být územním rozhodnutím přímo dotčeno (tj. sousedé, ale nikoliv pouze tzv. „mezující“)
- **spolky na ochranu životního prostředí**, které splňují podmínku § 3 písm. i) bodu 2 zákona EIA, pokud se písemně přihlásí do 30 dnů ode dne zveřejnění informací o zahájení územního řízení podle § 9b odst. 1 zákona EIA. To samé platí pro dotčené územně samosprávné celky, tj. např. obce, na jejichž území sice stavba SD3 nebude umístěna, ale budou jí dotčeny např. hlukem nebo zvýšenou dopravou z přivaděčů

Poměrně významnou úpravu zakotvuje ve vztahu ke spolkům § 9d zákona EIA cit:

(1) Dotčená veřejnost uvedená v § 3 písm. i) bodě 2 se může žalobou domáhat zrušení rozhodnutí vydaného v navazujícím řízení a napadat hmotnou nebo procesní zákonnost tohoto rozhodnutí. Pro účely postupu dle věty první se má za to, že dotčená veřejnost uvedená v § 3 písm. i) bodě 2 má práva, na kterých může být rozhodnutím vydaným v navazujícím řízení zkrácena.

(2) O žalobách proti rozhodnutím vydaným v navazujících řízeních rozhodne soud do 90 dnů poté, kdy žaloba došla soudu. Soud i bez návrhu rozhodne o přiznání odkladného účinku žalobě nebo o předběžném opatření podle soudního řádu správního. Soud přizná žalobě odkladný účinek nebo nařídí předběžné opatření, hrozí-li nebezpečí, že realizací záměru může dojít k závažným škodám na životním prostředí.

Průběh samotného územního řízení upravuje stavební zákon v § 84 a násl. stavebního zákona. Požadavky na obsah žádosti stanoví § 86 stavebního zákona.

V řízení se pravděpodobně bude konat veřejné ústní jednání – podle § 87 odst. 2 stavebního zákona.¹

Závazná stanoviska, která mohou dotčené orgány uplatňovat podle § 4 odst. 4, a námítky účastníků řízení **musí být uplatněny nejpozději při ústním jednání, případně při veřejném ústním jednání, při kterém musí být nejpozději uplatněny také připomínky veřejnosti; jinak se k nim nepřihlíží** (§ 89 odst. 1).

Účastník řízení ve svých námítkách musí **uvést skutečnosti, které zakládají jeho postavení jako účastníka řízení, a důvody podání námitek**; k námítkám, které překračují rozsah stanovený níže v § 89 odst. 4, se nepřihlíží.

Obec uplatňuje v územním řízení námítky k ochraně zájmů obce a zájmů občanů obce.

Osoba, která je účastníkem řízení podle § 85 odst. 2 písm. a) a b), může uplatňovat námítky proti projednávanému záměru v rozsahu, jakým je její právo přímo dotčeno.

Osoba, která je účastníkem řízení podle § 9c odst. 3 zákona EIA, může v územním řízení uplatňovat námítky, pouze v rozsahu, v jakém je projednávaným záměrem dotčen veřejný zájem, jehož ochranou se podle zvláštního právního předpisu zabývá.

K námítkám, které nesplňují uvedené požadavky, se nepřihlíží.

¹ cit: „V případech záměrů, pro které bylo vydáno stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí, může stavební úřad nařídít k projednání žádosti veřejné ústní jednání. V případech záměrů umístěných v území, ve kterém nebyl vydán územní plán, nařídí stavební úřad veřejné ústní jednání vždy.“

K územnímu řízení vydávají **dotčené orgány** svá závazná stanoviska nebo stanoviska. Klíčovými orgány jsou krajská hygienická stanice (ochrana zdraví) a orgány ochrany životního prostředí (krajský úřad, obecní úřady obcí s rozšířenou působností – dle konkrétní složky ŽP).

Veřejnost může v řízení uplatňovat připomínky. Připomínky lze uplatnit ve lhůtě do 30 dnů od zveřejnění informací podle § 9b odst. 1 zákona EIA na úřední desce, nestanoví-li zvláštní právní předpis či správní orgán příslušný k vedení navazujícího řízení lhůtu delší.

Klíčový pro vydání ÚR je § 90 stavebního zákona. Stavební úřad je povinen posoudit, zda je záměr žadatele v souladu s požadavky

- a) *stavebního zákona a jeho prováděcích právních předpisů, zejména s obecnými požadavky na využívání území,*
- b) *na veřejnou dopravní nebo technickou infrastrukturu k možnosti a způsobu napojení nebo k podmínkám dotčených ochranných a bezpečnostních pásem,*
- c) *zvláštních právních předpisů a se závaznými stanovisky, popřípadě s rozhodnutími dotčených orgánů podle zvláštních právních předpisů nebo stavebního zákona, popřípadě s výsledkem řešení rozporů .*

Soulad s územně plánovací dokumentací a cíli a úkoly územního plánování posuzuje dle § 96b stavebního zákona nikoliv obecný stavební úřad, ale **orgán územního plánování**, který k tomu vydá závazné stanovisko.

Pokud bude v řízení prokázán soulad se všemi požadavky § 90 a vydána souhlasná závazná stanoviska dotčených orgánů, stavební úřad vydá rozhodnutí o umístění stavby a vymezí podmínky.

Proti rozhodnutí o žádosti lze podat **odvolání** k nadřízenému správnímu orgánu, lhůta pro odvolání je 15 dnů. V případě zamítnutí odvolání nadřízeným orgánem (pokud povede řízení na 1. stupni MU Benešov, bude o odvolání rozhodovat Krajský úřad Středočeského kraje) lze proti jeho rozhodnutí jako mimořádný opravný prostředek podat **správní žalobu**, případně s návrhem na přiznání odkladného účinku (k tomu viz výše citovaný § 9d zákona EIA).

Je třeba myslet též na to, že SD3 je tzv. dopravní infrastrukturou ve smyslu zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací, ve znění pozdějších předpisů. To je podstatné např. z důvodu zkrácení lhůty na podání správní žaloby na polovinu, zákon stanoví též určité zvláštnosti pro vyvlastňování.

DALŠÍ SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ NEBO JINÉ POSTUPY PODLE SPRÁVNÍHO ŘÁDU, ZJIŠŤOVACÍ ŘÍZENÍ EIA

Souběžně se zahájeným územním řízením běží řízení o výjimkách z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů živočichů (§ 56 zákona č. 114/1992 Sb.), kterého se mohou účastnit spolky na ochranu přírody a krajiny dle § 70 zákona č. 114/1992 Sb. Řízení jsou vedena na jednotlivé úseky, a Týnecký přivaděč; vede je Krajský úřad Plzeňského kraje (Krajskému úřadu Středočeského kraje bylo vedení odejmuto pro podjatost). Řízení jsou nyní přerušena do konce listopadu 2019. Územní rozhodnutí nemůže být vydáno bez pravomocného povolení výjimky.

Dalšími řízeními nebo jinými postupy budou:

- povolení k nakládání s vodami dle zákona č. 254/2001 Sb.,

- řízení nebo závazné stanovisko ke kácení dřevin rostoucích mimo les dle § 8 zákona č. 114/1992 Sb.

I těchto řízení lze za podmínek stanovených v daných předpisech vystupovat jako jejich účastník, zejména se to týká spolků na ochranu životního prostředí a obcí.

Specifickou povahu bude mít vedení **zjišťovacího řízení EIA** na úseku SD3, kde Ministerstvo životního prostředí usoudí, že se jedná o změnu původně posouzeného záměru, která by mohla mít významný negativní vliv na životní prostředí (MŽP se dle vyjádření ministra Brabce takto vyslovilo min. v úseku u Jílového u Prahy, kde došlo ke změnám ve výškovém i směrovém vedení trasy). Písemné vyjádření k oznámení záměru bude možné zaslat příslušnému úřadu (/MŽP) **do 30 dnů** ode dne zveřejnění informace o oznámení na úřední desce krajského úřadu. K vyjádřením zaslaným po lhůtě příslušný úřad nepřihlíží. V závěrech zjišťovacího řízení správní orgán určí, zda záměr bude dále posuzován podle zákona EIA, tedy zda bude proveden plnohodnotný proces EIA, či nikoliv. Dojde-li příslušný úřad k závěru, že záměr nepodléhá posouzení vlivů záměru na životní prostředí podle tohoto zákona, vydá o tom rozhodnutí, které může dotčená veřejnost uvedená v § 3 písm. i) bodě 2 (Spolky na ochranu životního prostředí) napadnout odvoláním.

DOPORUČENÍ PRO JEDNÁNÍ SE ZÁSTUPCI ŘSD

Řada vlastníků pozemků i obcí už byla v minulosti kontaktována zástupci ŘSD². Sdílením těchto zkušeností bylo zjištěno několik problematických skutečností a je dobré být na ně pro další jednání předem připraven:

- **Strategie zástupců ŘSD** při návštěvách v obcích je monitorovat situaci, dát najevo zájem o postoje protistrany, zjišťovat ev. překážky realizace projektu, odradit případné kritiky a šířit názor, že vše už je dané a nelze to změnit. Tímto způsobem bývá téma jednoduše „projednáno“. Nelze očekávat, že při projednání např. na veřejné schůzi budou zástupci ŘSD něco řešit, rozhodovat o zapracování změn apod.
- **Připomínky vznesené při jednání:** Chcete-li při jednání s představiteli ŘSD uplatnit své připomínky, nelze se spokojit s jejich vyslovením, nebo zanesením do zápisu. V takových případech nemají prakticky žádnou váhu. Viz dále v textu.
- **Ústní sliby od jednotlivých zástupců ŘSD nebo projektanta** nemají rovněž prakticky žádnou váhu, resp. závaznost. Mohou však v dané chvíli ukonejšit kritiky projektu. Bylo zaznamenáno několik případů, kdy investor naznačoval snadné řešení problémů, či přímo sliboval realizaci kompenzačních opatření - např. zlepšení infrastruktury v obci výměnou za souhlas s realizací projektu. V podobných situacích jde o sliby, které nejsou z právního pohledu nikterak závazné, mnohdy ani ŘSD není kompetentní taková opatření realizovat. Viz dále v textu.
- **Neúplné informace či zkreslená interpretace:** Je potřeba kriticky vnímat výroky zástupců investora (ŘSD). To se týká zejména možností, resp. nemožností projekt upravovat, právě tak jako tvrzení, že projekt se jistě bude realizovat a jeho podoba je rozhodnutá a neměnná. To je základní kámen propagandy propagátorů dálnice, ovšem nezakládá se na pravdě. Tyto věci budou teprve projednávány v rámci územního řízení, stavebního řízení a doprovodných řízení. V praxi je dosud možné projekt upravovat, může

² V tomto dokumentu jsou nazýváni též „jednatelé“, nejde však o zástupce organizace v právním slova smyslu – nemají příliš pravomoc rozhodovat či uzavírat dohody jménem ŘSD. Mohou, ale nemusí být dopravními experty a nemusí být ani přímými zaměstnanci ŘSD, může jít o najaté externisty.

nastat i situace, že k realizaci záměru nedojde např. z důvodu nedostatku financí, přehodnocení dopravní politiky a prioritizace staveb apod.

- **Oprávněnost jednatelů k zastupování ŘSD a jejich zodpovědnost** při jednání s vlastníky či představiteli obce není obvykle nijak specifikována. Z toho důvodu je na místě opatrnost a ani písemné stvrzení výsledků jednání či ev. dohod nemusí být právně závazné.

JAK SI POJISTIT VYMAHATELNOST SLIBŮ

Vymahatelnost slibů lze zajistit pouze tak, že se jeho obsah objeví v projektové dokumentaci k žádosti o ÚR a poté v ověřené projektové dokumentaci k vydanému ÚR, nebo jako textová podmínka ÚR ve výrokové části rozhodnutí. Nelze zcela spoléhat ani na písemné dohody před zahájením územního řízení, byť jsou pochopitelně lepší než dohody ústní.

NA CO V DOHODÁCH NEPŘISTUPOVAT A CO PŘI JEDNÁNÍ POŽADOVAT

Pokud se objeví návrh konkrétního řešení nějakého dílčího problému a možnost dohody obce s ŘSD, doporučujeme, aby se jednalo o formu dohody (např. dohoda o spolupráci). Dohoda by měla být písemná, měla by být co nejkonkrétnější a měla by být uzavřena s ŘSD (oprávněným zástupcem) jako žadatelem (stavebníkem), nikoliv s externím projektantem. Na straně obce by dohodu měla uzavřít rada, je-li zřízena, tam kde není, tak starosta plní funkci rady (§ 99 odst. 2 zákona o obcích). V dohodě by se měly pečlivě vymezit práva a závazky obou stran. U závazků obce je třeba dát pozor na to, aby se obec nevzdala možnosti podat námitky proti žádosti o vydání územního rozhodnutí v případě, že ŘSD nesplní své závazky z dohody.

Pokud ŘSD není ochotno přistoupit na formu dohody, je třeba požadovat alespoň co nejautentičtější zápis z jednání, na jehož obsahu se musí shodnout obě strany.

Obec by v žádném případě neměla dát formální souhlas s projektovou dokumentací

1. **ještě před oficiálním oznámením o zahájení řízení ze strany ŘSD**
2. **ještě před výzvou stavebního úřadu k podávání námitek a připomínek a účasti na ústním jednání.**

Nelze nikdy zaručit, že podoba záměru a projektové dokumentace bude stejná, jako je nyní předkládána obcím k vyjádření. Projektová dokumentace se zpravidla v průběhu času mění. Obec by si vždy měla ponechat možnost podat námitky v řízení o vydání ÚR (viz výše, bod 1 – nejpozději na ústním jednání o žádosti).

JAKÉ NÁLEŽITOSTI MAJÍ SPLŇOVAT PŘIPOMÍNKY OBCE K PROJEKTU SD3

Viz výše bod 1 - § 89 stavebního zákona. Obec jako účastník řízení podává námitky, nejpozději na ústním jednání o žádosti. Nelze pochopitelně vyloučit, že dojde k požadavku stavebního úřadu na doplnění žádosti (třeba právě na základě námitek účastníků či stanovisek dotčených orgánů), přičemž se řízení přerušuje. Poté mají účastníci opět možnost se k nově doplněným dokumentům vyjádřit. Doporučujeme obrátit se na iniciativu Alternativa středočeské D3, která zprostředkuje spolupráci s odborníky – právníky, autorizovanými osobami na jednotlivé oblasti např. hluk, imise, biologie, a projektanty na pozemní stavby, včetně mostů, tunelů atd.

Zde bude zejména důležité zkoumat, zda:

- projektová dokumentace odpovídá obecně závazným požadavkům na využívání území (vyhláška č. 501/2006 Sb. o obecných požadavcích na využívání území)
- zda žádost odpovídá požadavkům vyhlášky č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního rozhodování, územního opatření a stavebního řádu
- zda projektová dokumentace odpovídá požadavkům vyhlášky č. 146/2008 Sb., o rozsahu a obsahu projektové dokumentace dopravních staveb
- žádost je v souladu s dalšími relevantními prováděcími předpisy ke stavebnímu zákonu a předpisy na úseku ochrany zdraví (zejm. před hlukem a vibracemi) a předpisy na úseku ochrany životního prostředí a dalšími předpisy
- zda jakékoliv část stavby SD3 nebyla pozměněna oproti stavbě (záměru) posouzené v procesu EIA (stanovisko MŽP 2012).

POMOC VLASTNÍKŮM POZEMKŮ, OBCÍM A SPOLKŮM

Kontaktujte nás na e-mailu info@alternativad3.cz pro další informace, možnosti spolupráce, pomoc při formulaci a prosazování vašich stanovisek a připomínek zejména, pokud uvítáte

- 1. poradenství a spolupráci s ostatními subjekty**
- 2. technickou pomoc odborníků při posouzení místní situace**
- 3. právní pomoc a podporu při podávání námitek a připomínek**

Advokátní kancelář Dohnal&Bernard nabízí možnost formálního právního zastoupení v územním řízení, případně jen konzultací a právního poradenství, v rozsahu dle potřeb jednotlivých obcí a vlastníků.

Pokud se rozhodnete pro jinou advokátní kancelář, doporučujeme oslovit takové, které se specializují na stavební právo.

ODKAZY A KONTAKTY

- Alternativa středočeské D3 web: www.alternativad3.cz e-mail: info@alternativad3.cz
- zákony v platném znění např. zde <https://www.zakonyprolidi.cz/>
- úřední desky příslušných úřadů (zejm. Benešov, Středočeský kraj aj.)
- Ministerstvo dopravy, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo zdravotnictví (ústřední orgány nadřízené úřadům, které mají věc na starosti)
- Středočeský kraj (samospráva): <https://www.kr-stredocesky.cz/>
- Ředitelství silnic a dálnic ČR: <https://www.rsd.cz>
- Středočeská D3 (portál ŘSD, dokumentace): <http://www.stredoceskad3.cz/>
- Veřejný ochránce práv: <http://www.ochrance.cz/>
- Advokátní kancelář Dohnal&Bernard: www.dohnalbernard.cz
- Poradna Frank Bold (dříve EPS): <http://frankbold.org/poradna>
- Děti země (M. Patrik) - <http://detizeme.cz/>

- Krajská hygienická stanice Středočeského kraje - <http://www.khsstc.cz/>
- Strategické hlukové mapy - <http://www.mzcr.cz/HlukoveMapy/>
- Geoportál ČUZK - <http://geoportal.cuzk.cz/geoprohlizec/?wmcid=833d>
- odborné organizace na ochranu životního prostředí, přírody a krajiny:
  - o Česká inspekce životního prostředí: <http://www.cizp.cz/>
  - o Agentura ochrany přírody a krajiny ČR: <http://www.ochranaprirody.cz/>

ALTERNATIVA STŘEDOČESKÉ D3 je iniciativa obcí, spolků a jednotlivců, kteří usilují o kvalitní řešení dopravní obslužnosti jižní části středních Čech při respektování zájmů zdejších obcí a životního prostředí všech obyvatel. Nesponzoruje nás žádná politická strana ani zájmová skupina.

WEB: www.alternativaD3.cz, EMAIL: info@alternativad3.cz, FB: [facebook.com/alternativaD3](https://www.facebook.com/alternativaD3)